

CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU
Biblista

Llums i ombres

DIEGO SOLA

Història dels papes.
Fragmenta editorial, 2022,
pàg. 218.

El ministeri que Jesús encarrega a Pere (Mt 16,18) és *servei* a «l'assemblea dels convocats», per extensió als «homes i dones de bona voluntat» a qui s'adreçava el papa Roncalli, i més enllà. Però la condició humana sovint es veu segrestada pels temps i els seus condicionants i el *servei* s'entén en una dimensió de poder, lluites, influències... que res té a veure amb el sentit evangèlic del mateix.

Amb poques pàgines, l'autor ens fa una passejada per tots els qui han exercit aquesta tasca, la influència religiosa, moral, política i cultural que el papat ha tingut en la història d'Europa i del món, legitimant, o no, doctrines, interessos, actituds. Amb llums i ombres. Allunyant-se, a vegades, d'aquell estil de Pere que fugia de la sacralitat i que, posteriorment, adquirí la figura papal, «presentant-se com un home qualsevol» (Fl 2,7), malgrat no ser-ho. Perquè amb l'encàrrec, i acceptació, del *servei* adquireix una responsabilitat única i universal de no fàcil exercici.

Política i religió formen un entramat en la història del papat. El cisma d'Orient, les rivalitats papals, les escissions, la decadència moral de la Cúria, les conspiracions, etc., conviuen amb les aportacions de tota mena que aquesta figura ha fet, i fa, a l'àmbit religiós; també a la cultura, al progrés social. En època moderna la figura papal, i el que representa, cerca adaptar-se al moment actual. Un exemple, el Concili Vaticà II amb figures clau, com ara el papa Roncalli i el cardenal Montini, sense que hagin desaparegut reticències i dificultats en la seva aplicació encara avui. L'autor s'estén en aquesta darrera època que, en definitiva, és contemporània del lector. Un encert.

Un llibre ben documentat; es llegeix molt bé, ofereix una panoràmica del papat des de l'inici fins avui. Amb dos annexos que serveixen de concreció cronològica i on es veu com avi, pare, fill i net van assolir el papat: un altre temps. A l'actual li dedica unes lletres esperançadores. Que així sigui.

RAUXA

El riu de la infantesa (I)

El podeu creuar sense mullar-vos els peus. Als indrets més plans i oberts s'ésfuma, es fa invisible i només una pluja estranyament insistent a la baixa Segarra el fa ressuscitar. Llavors, quan ja ningú no hi pensava, reneix, ample i fangós, i amb orgull arrana els trossos de blat i ordi de l'Urgell. La rubinada transforma la humilitat proverbial d'aquest riu en una força traïdora i mortal. La memòria d'aquests episodis catastròfics pot perviure fins a cinc o sis generacions: de petit els padrins em contaven com si l'haguessin viscut la rubinada de Santa Tecla, que ni els seus pares havien vist.

Però per naturalesa el Corb és, sobretot, un riu discret i silenciós. Neix, sense fer soroll, a ponent de Santa Coloma de Queralt, al poble de Rauric. A Llorac, corre avall entre marges, i les frondoses obagues de pins i roures li donen l'aigua necessària perquè no mori de set. Reviscolat, arriba a Vallfogona, on el famós rector tortosí es va inspirar per continuar la tradició literària de la nostra llengua. Aquí, la poca aigua que sol dur adquireix la propietat de guarir el cos i l'ànima dels qui hi prenen un bany. Havent lliurat així part de la seva vida, el riu passa per Guimerà, un poble dels més bonics que tenim, però que la majoria de catalans encara desconeixen. Als afores la seva aigua bressola les ruïnes gòtiques del monestir cistercenc de Vallsanta, veritable estampa romàntica enmig del secà. Fent camí avall, el castell de Ciutadilla li fa de vigia per indicar-li el bon camí, mentre rega les vinyes de Nalec. Poc després de Sant Martí, se sorprèn que se li ajunti l'encara més humil Maldanell, que neix al santuari del Tallat i passa pel monestir de Vallbona i per sota del castell del famós baró de Maldà.

EDUARD BRUFAU